



גבורת מרדכי
בית כנסת ומרכז קהילתי תורני

חודש בחדשו מידעון קהילתי

www.gvurat-m.org

gvuratmordechai@013net.net



מרכז קהילתי תורני
בית כנסת "גבורת מרדכי"
רח' הרצוג 32 גבעתיים

בס"ד שנה כ"ג, כסלו תשע"ב מערכת: חנה בן כוכב, יוסי ארגמן, אפרת סהר, איילת סקסטיין, מיכל פרישטיק, מיכאל טוכפלד צלמות: רינת טואיטו

לכבוד חג החנוכה: סיפור גבורה ומנהיגות של חבר קהילתנו, אל"ם זאב סלעי "אש על כחותינו"

אריק שרון. כעבור ארבעה חודשים – מוזגה זו עם הצנחנים. כל השאר הוא היסטוריה. גולני, לעומת זאת, נשארה עם תדמית של חטיבה שחורה, עד ראשית שנות ה-60.

ראוי לציין, עם זאת, שלפני שנים אחדות חל שינוי מסוים ביחס הצבא לקרבות תל-מוטילה. זאת לאחר שבניתוח חוזר התגלו בו יסודות מוצקים של דבקות במטרה, חתירה למגע ועוד ערכי לחימה המתאימים לערכי צה"ל היום. סלעי התבקש על ידי אלוף טל רוסו, מי שהיה ראש אגף מבצעים במטכ"ל, להכין חוברת על הקרב, כדי שתשמש את חיילי צה"ל ומפקדיו והוא עשה כן. עם שחרורו ב-1978 התבקש סלעי על ידי האלוף רפאל ורדי לקחת על עצמו – כדובר רוסית - את תפקיד מנהל הסוכנות יהודית באוסטריה. יחד עם רעייתו יונה ישב בווינה וטיפל בגלי העלייה מבריה"מ שעברו שם בדרכם לארץ. אחר כך היה במשך שש שנים ראש ארגון הג'וינט ברוסיה ואוקראינה. בנו הוא פרופ' משה סלעי, מנהל תחום האורטופדיה בביה"ח איכילוב בת"א. בתו, מלי, היא חברת קיבוץ גליל ים.

סיפורו של זאב סלעי הוא סיפור דור לוחמי המדינה. הוא נולד בפולין, בעיירה גליצאית בשם פרוכניק. במשפחה היו תשעה ילדים. האב היה חזן מבוקש ושוחט, נצר לשושלת בת 14 דורות של שוחטים ובודקים (שו"ב). אחד מאחיו של זאב קיבל סמיכה לרבנות בגיל 16 משיבת חכמי לובלין. בארץ שימש כרב ראשי של שירות בתי הסוהר. (סלעי עצמו הוביל את תפילת החיילים שלו ערב הקרב תוך שהוא מצליח למצוא את הנוסח שסיפק בני עדות שונות). כשפרצה מלחמת העולם השנייה (1939) היה בן 13. יחד עם חמישה מאחיו ברח לעורף העמוק של בריה"מ. האב ושלושה מהבנים שנשארו לסעוד אותו במחלתו נספו בשואה (האם נפטרה לפני המלחמה). בסיום המלחמה חזרו לפולין, אבל מפאת העוינות העמוקה שגילו השכנים, עזבו והגיעו לגרמניה, לאזור הכיבוש האמריקאי. שם הפך זאב לעוזרו של אריה ניב, שליח ההגנה, שעסק בארגון צעירים יהודים לעליה. ניב הורה לו להקים קיבוץ בכפר הגרמני דנגדורף. זאב מונה לראש הקבוצה ומנהלה. הוא פנה לנציג הפועל המזרחי וזה סייע לו באמצעים רבים להקים את הקיבוץ. (רקדנו בחורים ובחורות יחד, אבל הקפדנו על העיקר). אחר כך השתתף בקורסים סמי צבאיים בבית הספר המחתרתי של ההגנה ליד מינכן. במסווה של קורסי ספורט הכינו אנשי ההגנה את הצעירים לשימוש בנשק והעבירו להם ידע צבאי בסיסי.



אל"ם בדימוס זאב סלעי, חבר קהילתנו (86) מעולם לא עבר קורס קצינים. אף על פי כן, בזכות מנהיגות טבעית, נחישות וחתירה למגע - תכונות שזיהו אצלו שליחי ארגון ה"הגנה" כבר באירופה - הופקדו בידי תפקידי פיקוד עוד בטרם מלאו לו 20. שלוש שנים אחרי הגיעו ארצה, כבר היה מ"פ (מפקד פלוגה) בחטיבת "גולני". במאי 1951 הפך לדמות המרכזית בקרבות הדרמטיים בתל-מוטילה, שמצפון לכנרת. בארבעת ימי הקרב, בהתקפות חוזרות ונשנות על הסורים, שהשתלטו על התל, נפלו 31 מתוך 98 חיילי הטירונים, רובם עולים חדשים. רבים נפצעו. הוא עצמו נפצע בלחימה. אף על פי כן המשיך לנהל את הקרב בעיקשות ובאומץ.

סלעי פיקד על ההשתלטות על המוצב המרכזי שכינויו "דמות". ככל הידוע היה הקצין הראשון בצה"ל שעשה שימוש הירואי וראשוני בפקודה "אש על כחותינו". הוא הזמין הפגזה ארטילרית על המוצב בו התחפר יחד עם חייליו, כדי להדוף את הסורים שניסו לחזור ולכבוש את היעד לאחר שנכבש מידם בשתי התקפות. לפי עדותו, החיילים הסורים לחמו בגבורה, אך לבסוף נהדפו מעבר לנהר הירדן. אחרי הקרב הוצג סלעי (אז פלזר) בפני בן-גוריון.

ראש ממשלה ושר הביטחון לחץ את ידו ושאל: "מדליה או דרגה?" סגן זאב ענה מיידי: "דרגה!" וכך קיבל על המקום, בהצדעה, דרגת סרן. מאז ועד שנת 1978 שירת בצה"ל במגוון תפקידי פיקוד והדרכה. אריק שרון היה מפקדו וידידו האישי. אלוף אברהם רותם העניק לו את דרגת האל"ם, בהיותו ראש מחלקת הדרכה במה"ד.

קרב תל מוטילה בשטח המפורז, בו ביקשו הסורים לתקוע טריז, זעזע את צה"ל. נהרגו בו 41 חיילים מכל היחידות ו-70 נפצעו. היה זה הקרב הגדול הראשון אחרי מלחמת-העצמאות והוא שיקף את תקופת השפל של הצבא. רוב החיילים היו עולים חדשים על כל המשתמע מכך. רבים ממפקדי מלחמת העצמאות פרשו בעקבות פירוק הפלמ"ח ורמת הפיקוד בכל הדרגים ירדה בהתאם. על אף שבסופו של דבר הסורים גורשו, ועל אף גילוי גבורה אישית של החיילים הפשוטים והמפקדים הזוטרים, נחשב הקרב לכישלון של הצבא. זאת, על אף שמפקד גולני אז היה אל"ם מאיר עמית (לימים ראש אמ"ן וראש "המוסד") ואחד המג"דים המעורבים - רחבעם (גנדי) זאבי. תוצאות הקרב הזה – ואחרים כדוגמתו – האיצו בצמרת הביטחונית לחפש פתרון. זה נמצא בקיץ 1953 בדמותה של יחידה 101 בפיקודו של אריק שרון. כעבור ארבעה

המשך מעמוד 1



ב-1948 היה זאב מפקד אחד משלושת הסיפונים באונייה שהעלתה אותם ארצה. זו הייתה הספינה הראשונה שהגיעה אחרי הכרזת העצמאות. ישר מהאוניה הוסעו הבחורים למחנה בית-ליד וגויסו לגבעתי. הם אכלו ארוחת צהרים והוסעו לקסטינה, המחנה העורפי של החטיבה. לאחר זמן קצר מונה זאב למפקד מחלקה ועבר עימה את מסלול הקרבות של גבעתי בדרום. לאחר המלחמה, כאשר נישא ליונה ביקש לעבור מהנגב צפונה, לגולני. לאחר שנתיים מצא אותו קרב תל-מוטילה בתפקיד מ"פ טירונים בחטיבה. זאב ורעייתו יונה מתגוררים ברחוב הרצוג. הוא קורא הרבה ספרות במספר שפות, בעיקר ברוסית, וגם כותב. תחביבו הוא נגרות רהיטים.

תנחומים

למשפחת קירמאייר – לפטירת האם, חברתנו שרית ז"ל
למתתיהו מאירסדורף – לפטירת האח ז"ל

גיליון זה יוצא בימי החנוכה, אחד החגים הבודדים שכל בית ישראל, דתיים וחילוניים כאחד, נוהגים לציין כאשר כל אחד מוצא את "נס החנוכה" שלו. במיוחד כאשר במקורותינו הדעות חלוקות על סיבותיו. האם היה זה נס פך השמן, כפי שנאמר בתלמוד, או שמא ניצחון המכבים על היוונים, שלו אין זכר במקורות התלמודיים. אנו במערכת החלטנו לאמץ השנה את עילת הגבורה וייחדנו את המאמר הראשי לנושא זה. לא תמיד ברור לנו המושג "גבורה" ולעתים אנו טועים להחליפו במונחים מתחום הכוח, השלטון או ההשתלטות. התברר כי אחד מחברי הקהילה, אדם צנוע שרבים לא מכירים היטב, המופיע בקביעות בימי חג ומועד בבית הכנסת, נמנה עם גיבורי תקופתנו. סיפורו של אלוף משנה זאב סלעי, על תרומתו לביטחון ישראל בימיה הראשונים של המדינה, המובא ע"י חברנו יוסי ארגמן, פותח לפנינו פרק עולם ומרתק של גבורה בת זמננו, המהלכת בתוכנו.

אלמנט של גבורה, או לפחות תעצומות נפש, אנו יכולים לגלות גם בסיפורה האנושי של חברתנו, אברה קופרמן, הזוכה, לאחר שנים של סבל ומאבק, לחבק את בנה שבא ללמוד בישראל. אברה, שאף שהיא רופאה, נעדרה מגיליון "הרופאים" במידעון הקודם, "החזיקה אותנו במתח" עד לגיליון הנוכחי, כדי לפרוס את סיפורה.

קריאה מהנה, המערכת

רוח היחידה ורוח היחיד

האם קיימת גבורה יהודית-ישראלית ייחודית? מחשבות לחג החנוכה
מאת יוסף ארגמן



ד"ר חיים ויצמן, ראשון נשיאי ישראל, אמר באחד מטקסי הזיכרון לנופלים במלחמת העצמאות: "אין הבדל בין גבורת המכבים ובין גבורת צעירינו, חוץ מן המרחק ההיסטורי". ויצמן שיקף את הדעה הרווחת כי בין המכבים לבין הפלמ"חאים לא התקיימה, בעצם, גבורת יהודית פיזית. גבורת הרוח, על כל היבטיה, היא אשר קיבלה בתקופת הגלות עדיפות מוחלטת. אל גבורת הגוף, לעומת זאת, התייחסו באי הערכה ואולי אף בזלזול. תמציתה של גישה זו באה לביטוי בדברי ר' נחמן מברצלב: "מי שהוא גיבור, אין בו כל כך דעת". ו"דעת" היא הרי תמצית היהדות. לאור זאת, עולה, דווקא בחנוכה, השאלה: האם קיימת גבורה יהודית פיזית, ייחודית?

האם הושרשה גבורה שכזאת בצה"ל? נבחן את השאלה דרך הפריזמה של מי שנחשב, יחד עם רפול, למכונת לחימה יהודית-ישראלית, אלוף שמואל גורודיש, גיבור מהולל בששת הימים וקורבן עצמי טראגי של יום הכיפורים. ובכן, בתום מסלול הקרבות של מלחמת ששת הימים, אסף אל"ם שמואל גורודיש את לוחמי חטיבתו למסדר ניצחון וזיכרון. חטיבת השריון 7 נשאה בעיקר מאמץ ההבקעה בראש אוגדת הפלדה של האלוף טל בציר הצפוני בסיני. בדרך לתעלת סואץ היא השאירה מאחוריה 70 הרוגים וכפול מכך פצועים. מחצית מלוחמי הסיירת החטיבתית נהרגו. גורודיש – שהיה בעברו תלמיד ישיבה ליטאית בירושלים ונודע בקשיחותו ובמשמעת הברזל הדורסנית שלו – נשא בפני לוחמיו המפויחים והמאובקים נאום חמלה מפתיע ומרגש שהרטיט לבבות, צוטט בהרחבה והצטרף לקלאסיקה של נאומי המצביאים הגדולים. בין השאר אמר:

"אל המוות הישרנו מבט – והוא השפיל את עיניו. כי כיהודים נלחמנו, על חיינו נלחמנו ובזעם נלחמנו. רעיי הלוחמים, אתם עצמכם לא ידעתם את הוד גבורתכם. וכשראיתי השריונים נחדרים ועולים באש, והאנשים – אתם – ממשיכים מתוכם במלחמה, ידעתי כי האיש הוא הפלדה, והשריון – מתכת בלבד (...). במלחמה זו, הניצחון כולו שלכם, חיזוקו ואמצו ותחזקנה ידיכם, אחיי גיבורי התהילה". בשעתו, הוצג הנאום כתמצית הגבורה היהודית בלבוש ישראלי. זאת, דווקא משום שנשא אותו תלמיד ישיבה ליטאית לשעבר, אשר על אף היותו אלוף הטנקים, ביטל את המתכת והדגיש את פלדת האנשים, את עוצמת הרוח. יותר מכך, הוא הקדים את הפסקה "כי כיהודים נלחמנו..." לפסקות האחרות.

האם אכן קיימת "לחימה יהודית"? האם יש גבורה יהודית פיזית ייחודית? הנושא עצום ורב. הוא בלתי ניתן להיקף במאמר המוגבל במידותיו. על כן, אתחיל מן הסוף ואומר בצניעות ובזהירות כי מנקודת מבטי לא קיימת גבורה פיזית יהודית ייחודית. גבורה רוחנית-אמונית, כן. גבורה מיוחדת בעת קרב – לא. כי הגבורה הפיזית בקרב – על כל סוגיה והיבטיה – היא תופעה אנושית עתיקה ומוכרת בקרב העמים. מי שיציג את גבורתו היקיצונית של אלעזר החשמונאי, שהקריב עצמו מתחת לפיל, או את הערמוניות של דוד הקטן מול גוליית ואפילו את התחכום הממזרי של סיירות צה"ל – יימצא מקבילות זהות בתולדות העמים שידעו מלחמות קשות. גם את רוח "הממזרות" של הסיירות – שאל הרמטכ"ל דיין מה-SAS הקומנדו הבריטי, בפיקודו של קפטן סטרלינג מוס, שפעל במדבר המערבי בצפון אפריקה, נגד החטיבות של רומל הגרמני.

גורודיש לא המציא את המשוואה המתהפכת בין האדם לטנק. הוא רק נתן לה גרסה בעלת גוון יהודי. בקיבוצי "השומר הצעיר" בנגב, שעמדו בפני התקפות כבדות של המצרים במלחמת העצמאות, אפשר היה למצוא בחדרי האוכל ההרוסים את הסיסמה המקורית: "לא הטנק ינצח – אלא האדם". הסיסמה הזאת לא הומצאה על ידי מאיר יערי או מאיר חזן, שני האדמו"רים של מפ"ם. היא יוחסה לסטלין ונאמרה על ידו בימים ההרואיים, המועזעים, של מלחמת-העולם השנייה, בה נפלו 13,000,000 חיילים רוסיים.

לא רק סטלין וגורודיש ידעו את "הסוד" אודות האדם ההופך ב"נסיבות מסוימות" לפלדה. עוצמתו העודפת של "כוח האדם" על פני "כוח המכונה" הייתה ידועה לגדולי המצביאים עוד משחר ההיסטוריה. על כן שאפו הללו בכל לבם ליצור בקרב לוחמיהם, בכל קרב, את אותן "הנסיבות המסוימות" היוצרות תופעות של גבורה.

דווקא עמדה זו גוררת את המעיים בתולדות "רוח החייל" אל שאלה לא פחות מעניינת והיא: מדוע רוח היחידה איננה שורה כל חיילי היחידה באופן שווה? במלים אחרות: מדוע יש חיילים המצטיינים יותר ואף מקבלים צל"שים?

זהו פן פחות מטופל ופחות נחקר. על כן, הוא מעניין ומרגש לא פחות ואולי יותר. גורודיש התעכב על פן חמקמק זה במשפט אחד מתוך נאום הניצחון והזיכרון שלו. הוא אמר: "אתם עצמכם לא ידעתם את הוד גבורתכם". גם אלוף רחבעם זאבי (גנדי) שהתמנה אחרי מלחמת ששת הימים לראש ועדת הציונים-לשבח, נתקל בלוחמים "שלא ידעו את הוד גבורתם". בסיכום לספר הצל"שים כתב גנדי: "התפקיד שהוטל עליי ועל חבריי היה אחד התפקידים הקשים שמילאתי בשירותי הצבאי (...). מרביתם של המומלצים באו ובפיהם טענה: 'לא עשיתי שום דבר יוצא דופן', או 'עשיתי את המוטל עליי ואת מה שצריך היה לעשות'. והרי כל אחד ממאות

סוף סוף ביחד

סיפורה של דר' אברה קופרמן ובנה אלון

ד"ר אברה קופרמן, חברת קהילתנו זה למעלה מעשור, זכתה לאחרונה בתגבורת משפחתית. בנה, אלון, בן ה-18 הגיע מזימבבואה והחל את לימודיו במרכז הבין-תחומי בהרצליה. סיפורה של אברה, שהיא רופאת משפחה מוערכת בקופ"ח מאוחדת, החל בדרום-אפריקה. אברה ואחותה הצעירה נולדו ביוהנסבורג ושם גם למדו בתיכון ובאוניברסיטת "ויטוטרסרנד" היוקרתית. אביה שימש פרופסור למתמטיקה ואימנה המנוחה הייתה מורה ואשת נדל"ן. מאוחר יותר התמקדה בגידול הבנות. הבית היה בית יהודי מסורתי.

בשלב מסוים עברה המשפחה דרומה, לעיר היפיפיה קייפטאון, השוכנת מול מקום מפגשם של שני האוקיאנוסים – האטלנטי וההודי. עוד בהיותה ביוהנסבורג החלה אברה לעבוד כרופאה בבית החולים ברובע סווטו הענק. באותה עת דרום-אפריקה הייתה שרויה עדיין בשיא שלטון האפרטהייד הלבן. רובע סווטו היה סמל להפרדת הגזעים הקשה שאפיינה את המשטר. גרו בו מאות אלפי שחורים בפחונים ובצריפים, בצפיפות גדולה ובערבוביה אנושית. בתקופה זו התודעה הרופאה הצעירה לשלל מחלות קשות אך אופייניות. היא רכשה ניסיון מקצועי רב ששימש אותה גם בבתי חולים אחרים בהם עבדה.



צילום: רינת טואיטו

מספר שנים לאחר סיום לימודיה הכירה אברה צעיר יהודי מרודזיה (היום זימבבואה) פסיכולוג תעשייתי במקצועו. השניים עברו לבירה הררה ונישאו. לאחר קבלת העצמאות מבריטניה, הפכה רודזיה הפורחת לזימבבואה. לשלטון עלה רוברט מוגבה. את כפה הנשיא החדש שלטון יחיד רודני ודרדר את המדינה לשפל קיצוני. אברה עבדה בבית החולים הגדול בעיר. לאחר שנה הצטרפה לקליניקה פרטית כרופאת משפחה. לזוג נולדו שלושה ילדים: הבכור, אלון, והתאומות הזהות-ליאל ודניאל. אלא שחיי הרווחה לא מנעו את המשבר הזוגי. השניים התגרשו. בשלב מסוים נטלה אברה את שלושת ילדיה וטסה לישראל. היא מצאה דירה ועבודה בגבעתיים ונקלטה בקהילה.

"האבא דרש את ילדיו ופנה לבית המשפט". מספרת אברה. "עברתי תקופה לא קלה והייתי אובדת עצות. לא רציתי להיפרד מהילדים אבל בית המשפט פסק נגדי, בהסתמך על אמנת האג. הם המשיכו ללמוד בזימבבואה ופעמיים בשנה, בחופשות, נסעתי לבקרום ולאחר זמן, הם גם החלו לבקר בארץ".

לפני כמה חודשים סיים אלון את לימודיו והצטרף לאמו. הוא החל ללמוד מנהל עסקים במרכז הבינתחומי. בעברית עדיין אינו שולט, ולימודיו מתנהלים באנגלית. זו השפה שהוא מדבר גם עם חבריו שהגיעו ממדינות מערביות שונות. יש לו גם כמה חברים ישראלים. את מדינת ישראל הספיק להכיר – אבל לא לעומק – בעת ביקוריו בחופשים. עדיין יש לו הרבה לראות וללמוד. בימי שישי אברה ואלון מתארחים לעתים תכופות אצל משפחות בקהילה. "אני מקווה שהבן ייקלט היטב בארץ ובעקבותיו תבואנה שתי הבנות, שהן כיום בנות 15. בהצלחה לאברה ואלון.

הגיבורים, ויהיה דירוג הצל"ש שנקבע לו אשר יהיה, עשה מעבר לחובת השגרה. רבים השליכו את נפשם למען חבריהם ולמען עמם. כל אחד מהם הוא גיבור, שכל צבא היה מתגאה בו, והם בשלהם: "לא עשינו שום דבר מיוחד". ואכן, בסיפוריהם של 51 הלוחמים שקיבלו צל"ש ב-67' חוזרת ועולה אותה תמיהה: "על מה אני מקבל צל"ש. לא ברור לי בדיוק".

בטיעונים הממוזערים – ולכאורה מצטנעים – הללו נתקלו גם האלופים דני מט ומנחם (מנדי) מרון, שעמדו בראש ועדות הצל"שים, זה אחרי מלחמת יום הכיפורים וזה – אחרי מלחמת לבנון הראשונה. גם בפניהם טענו הלוחמים: "לא עשינו שום דבר מיוחד, לא מבינים למה מגיע לנו צל"ש?".

לאור זאת, השאלה הנשאלת היא: האם אכן לוחמים המבצעים מעשה גבורה עילאי אינם מודעים לו בשעת מעשה וגם אחריו? האם אכן מילותיו של הטוראי הצל"שניק מגבעת התחמושת, שהפכו גם הם למוטו ממוחזר ("לא רציתי צל"ש, רציתי רק לחזור הביתה בשלום") הן אכן מלים אמיתיות וכנות? התשובה, כנראה, חיובית.

משה דיין הגדיר את קו החזית כ"מקום בו הורגים ונהרגים". במקום האכזרי הזה אכן מתחוללים אצל חלק מהלוחמים מצבים נפשיים מיוחדים. בעין בלתי מזוינת הם נראים כבלתי מתקבלים על הדעת, כהתנהגות אנושית המנוגדת, לכאורה, לחוקי הטבע, סוג של איבוד עצמי לדעת בעליל, אל מול פני מוות בטוח. אבל המצב הנפשי הזה הוא היוצר, כנראה, את ההתנהלות יוצאת הדופן של הלוחם המצטיין ביותר בקרב הקודח. הוא זה הגורם לו לחרף את נפשו. הוא זה היוצר צל"שים.

המצב הנפשי הזה דומה – כמה לא מפתיע – למצב הנפשי שיוצרת אהבה גדולה. יש המגדירים מצב אהבה קיצוני כמצב של אי שפיות זמנית. במצב זה אדם מאבד את האינסטינקטים הטבעיים, מתנתק מהגיון היומיום המנחה את התנהגותו ומתמסר כולו לזרימה חזקה עם נשוא האהבה, תוך התמוזגות עימו. לא פעם מדובר גם בביטול ה"אני", בהתעלות נפשית שאין לה מקבלה אורחית. אהבה זו בקרב מכוונת אל החברים לכיתה ולמחלקה.

רס"ן רועי קליין ז"ל, סמג"ד גולני שזינק על הרימון בזעקת "שמע ישראל", חשב – מן הסתם – על פקודיו. המלים הללו והתחושות שהן מייצגות אכן נכללו בצורה זו או אחרת גם באופן התנהגותם או בשתיקתם של לוחמי גולני המעוטרים האחרים – אביחי יעקב, שירן אמסילי וישראל בן לולו – פקודיו של קליין וגיבורי המארב הקטלני בבינת-ג'בייל. אבל בבואם לפני ועדת הצל"שים בחדר הממוזג, שטוף הניאון והניקיון, קרה להם כנראה מה שקרה לחבריהם הצל"שניקים מן המלחמות הקודמות: תחושת ההתעלות המרטיטה והמיוחדת שחוו בקרב – מתקשה. לפעמים היא אפילו מתבטלת עם יציאתה מן ההקשר. בשלב זה הלוחם המצטיין, עלול אכן שלא להבין מה בעצם עשה ומדוע מגיע לו מהמדינה ציון מיוחד. זה מה שקרה, כנראה, גם בחדריהם של האלופים גנדי, מט ומרון.

אכן, חוויית הקרב האוניברסאלית היא, כנראה, הגדולה בחוויות שיכולים החיים להציב בפני האדם.

שום התמודדות אחרת איננה כוללת את הידיעה האימומה שהוא נמצא במקום שבו עליו להרוג אדם כמוהו, אם אין הוא רוצה שאותו אדם יהרוג אותו, ובהמשך – את חברו או את בני משפחתו. זירת הקרב היא מקום קיצוני וטוטאלי שאיננו מכיר בשמוץ רחמים, מקום בו הרגשות החיוביים שמטפחת האנושות ומוקירה בכל זירה אחרת – נועם הליכות, השתתפות והזדהות בצער, סובלנות, אחוות אדם לאדם – אין להם מקום. ומאידך, דווקא בזירה זו עשויים חיילים לגלות את הרגשות האנושיים הנעלים ביותר כלפי חבר ומתוך כך גם כלפי החברה שייצגו:



רגשות של אהבה, חום, דאגה לזולת, נאמנות, אחריות ומעורבות עליונה ומוחלטת לחבר ולחברה. הנה כך מרחיבה המלחמה את אישיות הלוחמים ובאופן הכי פרדוכסלי גורמת להם לגלות בתוכם את הערכים האנושיים המרומומים ביותר. בשל כך מעניקה להם החברה את אות ההוקרה הגבוה ביותר – צל"ש.

זוגיות וקדושה – מחקר חדש מאת הרבנית דר' נאוה וסרמן



“חברת הקדושה: תהליך הקמת הבית בחסידות גור – פרק בהוויית חייה של חצר חסידית בישראל” עבודת הדוקטורט נכתבה במסגרת המחלקה ליהדות זמננו באוניברסיטת בר-אילן. המחקר עוסק בתהליך הקמת הבית בחסידות גור בימינו, ובאופן שהוא מושפע מאתוס ה"קדושה" מחויבת הקהילה הגוראית. משמעותה המעשית של הקדושה היא פרישות מינית – מעבר למה שהחוק ההלכתי מחייב. מתוך כך, מתקיימת בחברה זו הפרדה נוקשה בין המינים. הפרדה זו מחלחלת דרך המשפחה, מגיעה עד לקשר הזוגי, ומטביעה בו יסודות של פרישות. הזוג הגוראי נתבע לשורה של הנהגות, שמטרתן להגביל את המיניות של החסיד. הנהגות אלה מעצבות את חיי הזוג ואת תהליך כינונה של הזוגיות. הטיעון המרכזי של המחקר הוא, שלצידו של דגם החרדיות שנוצר בחברה הליטאית בשנים שלאחר קום המדינה – דגם המושגת על האתוס של לימוד תורה – יצרה חסידות גור דגם חלופי של חרדיות. האתוס שלה הוא קדושה. שני הדגמים הללו הם תוצר של אותה מציאות היסטורית, שאתגרה את החברה החרדית באמצע המאה ה-20, וגרמה לה ליצור את עצמה מחדש. זאת, לאחר שרוב מניינה ובניינה נכחד בשואה, או ערק למחנה הצינוני.

בעת הכינון החברתי המחודש, פנתה כל קבוצה למורשת התרבותית הפרטיקולארית שלה, ויצרה בעזרתה פיתרון שנועד לתת מענה לשבר הפסיכולוגי, החברתי והדתי שבו הייתה נתונה. הליטאים פנו אל לימוד התורה, שהיה ערך עליון במורשתם ואילו חסידי גור פנו לעבודה פנימית-נפשית שאפיינה קבוצות חסידיות רבות מקדמת דנא. החידוש שיצרה כל קבוצה לא היה כרוך אם-כן באימוץ ערך חדש, אלא הסתכסס בשינוי ההיקף והעוצמה של ערך שהיה נהוג במזרח אירופה.

במחקרה עוקבת נאוה וסרמן אחר השתרשותה של חסידות גור בארץ-ישראל, החל בשנות העשרים של המאה העשרים, ואחר הסיבות והדרך שבה היא הופכת באמצע המאה ל'חברת קדושה'. לאחר מכן, מוצג דיוקנה החברתי של חסידות גור כיום. כן מוצגת הדרך שבה ערך הקדושה משתקף בספירה הציבורית שלה ומשפיע על יצירת חברת גברים וחברת נשים בעלות אופי שונה.



עבר והווה בדרום הר חברון
טיול סוכות היה השנה לאזור דרום הר חברון – דגם לעשייה ציונית ויהודית בעבר ובהווה. העיר התנאית סוסיא ומפעלי ההתיישבות הנוכחיים ששיאם בישיבת בנ"ע לחינוך סביבתי בראשות הרב נעם פרל, בן קהילתנו. ה"בניה הירוקה" וההקפדה על הסביבה הן הקו המנחה באזור.



ספר תורה לזכרו של אוריה ז"ל
בימים אלה מסתיימת כתיבת ספר התורה להנצחת אוריה בן כוכב ז"ל שנפטר בדמי ימיו. הספר מיועד למניין בני עקיבא ולקרואה בבתי אבלים בישוב יד בנימין שבו התגורר אוריה. טקס הכנסת ספר התורה יתקיים א"ה בא' בשבט תשע"ב (25.1.2012) ביד בנימין.



המעוניינים להשתתף במצוות הכתיבה יכולים לשלוח תרומותיהם המחאה לפקודת "בית הכנסת המרכזי יד בנימין" אל אלון יוניאן, נשר 2, יד בנימין 76812. התרומה מוכרת לצרכי מס עפ"י סעיף 46.

ברכות לחתני שמחת תורה תשע"ב

מימין: שלום סנדיק – חתן תורה, מאיר מינרבי – כל הנערים, איילת סקסטין – אשת החיל. בתמונה הקטנה: גידי פרישטיק – חתן בראשית



צילום: דינת טואיט

אחייעזר

לשם "מועדון אחיעזר" יתווספו המלים: **מיסודו של יהושע בן זאב**, שהגה עם רעייתו זהבה תבדל"א את רעיון מועדון הגימלאים וניהל אותו ביד רמה. לאחר פטירתו ממשיכה בפעולה חנה שטרן, יחד עם זהבה המסייעת בצד הכספי ואהרון ונדרולדה בהפעלת הציוד האור-קולי.

בין הפעולות האחרונות: **אביחי שלי**, חתן התנ"ך העולמי לשנת תשס"ב, לימד את כולנו פרק בהצבת יעדים ומימושם. אביחי, שחלה בילדותו, נפגע בתאונות והנו עיוור וכמעט חרש, תיאר בדיבור קולח את חייו והשגיו תחת הסיסמה: "אין דבר העומד בפני הרצון" והשאיר את כולנו נפעמים, עם המון אופטימיות וכוח.

בקרנו בגדרה, מושבה שנוסדה ע"י קומץ ביל"ויים בשנת 1884. לאורך רחוב הבילויים סיירו בבתי ראשונים, בבית הכנסת היפה ובמרכז המבקרים. "נשמנו היסטוריה" של תולדות ההתיישבות בארץ ישראל והתפעלנו מההתפתחות והמודרנה שיוצגו ע"י המוזיאון וגן הפסלים המקורי של הפסל תושב גדרה יומה שגב.

פלייבק ב"גבורת מרדכי"



ערב מהנה וצחוק עד דמעות סיפקה לנו קבוצת תיאטרון "פלייבק" שחבריה המחויזו בזמן אמיתי ובתוך דקות ספורות את הסיפורים והמעשיות מהווי הקהילה וחבריה. בין היתר סופר כיצד קבוצת משפחות שהגיעה לבית הארחה נרשמה בטעות כקבוצה של "דוקטורים". בתמונה: "מעשיית ה"דוקטורים" של ארני....

השמחה במעונם

זר ברכות למזל טוב

- למשפחת נאור – לנישואי הללי עם דיויד
- למשפחת מרקוזה – לאירוסי הבן צחי
- למשפחת וקסלר – לאירוסי הנכדה ולהולדת הנינים
- למשפחת סנדיק, ונדרולדה, גנץ, בן ארי וולטר – להולדת הנכדים/ות
- למשפחות בן כוכב ויעקובוביץ' – לבר מצווה של הנכדים
- לעטרה רבינוביץ – לנישואי הנכדה ולהולדת הנינים
- למשפחות ביר, זיידמן, פרידמן, גנץ ושטרן (לוי) להולדת הנינים
- למשפחת טימנס – לבת מצווה של הנכדה

